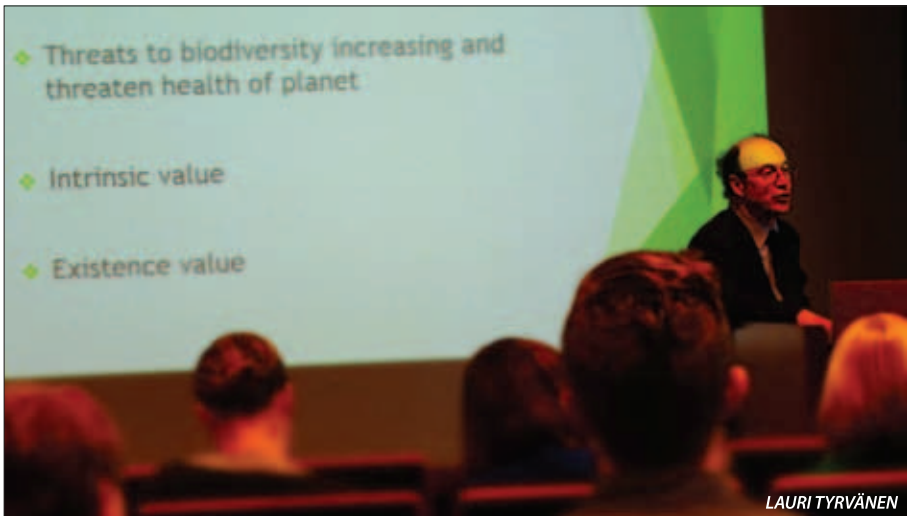

■ Tapahtumia

Vastuullisen liiketoiminnan tutkimuspäivät 2015:

Luonnon monimuotoisuutta ja kestäväää työelämää

Professori Michael John Jones.

ANNA HEIKKINEN & ELINA RIIVARI

Tampereen yliopiston Johtamiskorkeakoululla järjestettiin 11.–12.3.2015 kolmannen kerran vuosittaiset Vastuullisen liiketoiminnan tutkimuspäivät. Tutkimuspäivien tarkoituksena on lisätä vastuullisen liiketoiminnan tutkimuksen näkyvyyttä ja edistää sen kehitystä. Lisäksi tapahtuma edesauttaa alan tutkijoiden ja muiden toimijoiden verkostoitumista. Tutkimuspäivät ovat alkaneet nopeasti vakiinnuttaa paikkaansa suomalaisessa vastuullisen liiketoiminnan tutkimuk-

sessä ja tapahtuma on kasvanut kaksipäiväiseksi seminaariksi, johon osallistuu aihepiirin parissa työskenteleviä tutkijoita sekä käytännön toimijoita niin Suomesta kuin ulkomailta.

Professori Jones pohti luonnon monimuotoisuuden mittaamista

Tutkimuspäivillä on tyypillisesti kuultu kaksi keynote-puheenvuoroa, joista ensimmäisen piti tänä vuonna professori Michael John

Jones Bristolin yliopistosta. Professori Jonesin kiinnostuksen kohteita ovat yhteiskunnallinen laskentatoimi, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten raportointi sekä luonnon monimuotoisuus laskentatoimen näkökulmasta. Keynote-esityksessä Jones keskittyi käsittelemään luonnon monimuotoisuuden suojelemista mittaamisen avulla. Hän esitti, että luonnon monimuotoisuuden ollessa uhattuna tarvitaan malli, jonka avulla se voidaan tehdä näkyväksi. Vaikka Jonesin mukaan näkyvyys ja mitattavuus mahdollistavat monimuotoisen luonnon suojelun ja kohtamisen, hän muistutti että arvottaminen voi olla hyvin kiistanalaista. Jones esitteli luontoinventaarimallin, jossa arvottaminen perustuu kriittisten elinympäristöjen tunnistamiseen ja lajien määrän laskemiseen. Jonesin esitys herätti yleisön pohtimaan taloudellisen toiminnan vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen ja mahdollisuuksia löytää ratkaisuja tähän ongelmaan teknologisen kehityksen ja resurssitehokkuuden myötä.

Tutkimusesityksissä käsiteltiin yritysvastuuta ja etiikkaa käytännössä sekä yritysten roolia yhteiskunnassa

Aloittelevat ja kokeneemmat tutkijat sekä vastuullisuusteeman parissa työskentelevät keskittyivät kahden päivän ajan pohtimaan yhdessä yritysvastuun sekä -etiikan ajankohtaisista ja haasteellisista kysymyksiä. Tutkimuspäivillä kuultiin yhteensä 18 tutkimusesitystä. Tutkimuspäivien kansainvälistymistä kuvaa osaltaan se, että puolet esityksistä pidettiin englanniksi ja puolet suomeksi. Esityksissä käsiteltiin sekä suunnitteluvaiheessa olevia tutkimushankkeita että valmiiden projektien ja tutkimusten tuloksia. Keskustelu kävi vilkkaana muun muassa Yritysvastuu käytännössä -workshopissa, jossa pohdittiin yritysvastuuta alan ammattilaisen arkityönä Anu Penttilän (Aalto yliopisto) esityksen innoittamana, ekspatriaattityön

eettistä kuormittavuutta (Samir Itani, Anna-Maija Lämsä, Suvi Heikkinen & Liisa Mäkelä, Jyväskylän yliopisto sekä Vaasan yliopisto) sekä Jenni Kantolan (Vaasan yliopisto) johdolla vastuullisen henkilöstöjohtamisen tematiikkaa vuokratyön kontekstissa.

Soilikki Viljasen (Jyväskylän yliopisto) esitys Mikä on yhteiskunnallinen yritys? Käsitteanalyysiin perustuvia näkemyksiä avasi ajankohtaista ja toistaiseksi vähän tutkittua yhteiskunnallisten yritysten tutkimuskenttää. Aihe on erittäin ajankohtainen, sillä syksyllä 2014 on perustettu yhteiskunnallisten yritysten etujärjestö Arvo-liitto ja teemasta käydään keskustelua useilla areenoilla. Yleisessä keskustelussa haetaan yhteisiä määrittelyjä sille, mitä yhteiskunnalliset yritykset ovat ja mikä niiden merkitys on. Viljasen katsaus ja työnalla oleva väitöskirja pureutuvat juuri näihin teemoihin.

Tutkimuspäivillä kuultiin myös mielenkiintoisia uusia avauksia yritysvastuun tutkimuksen näkökulmasta. Catarina Ahlvin (Hanken School of Economics) esitys Mindfulness and compassion in the corporate world toi esille viime aikoina paljon huomiota saaneen ja erityisesti psykologian alan tutkimuksessa pinnalla olevan hyvinvointiin liittyvän mindfulness-käsitteen.

Kestävä työelämä: työhyvinvointia vastuullisuudesta

Tutkimuspäivien toisena keynote-puhujana esiintyi tutkimusjohtaja, KT Kirsi Heikkilä-Tammi Tampereen yliopistosta. Heikkilä-Tammi tutkii työhyvinvointia ja kestävää työelämää, mikä oli myös hänen esityksensä teemana. Puheenvuorossa Heikkilä-Tammi toi esille, että työelämän vastuullisuus ja jatkuvuus ovat tärkeitä teemoja nykypäivän digitalisoituvassa ympäristössä muun muassa ikääntyvän työvoiman, nuorten työelämään pääsyn sekä työelämän monimuotoisuuden näkökulmista. Yksilöiden ja asiantuntijoiden

oma vastuu työstä ja työhyvinvoinniston korostunut, mikä asettaa omat haasteensa työhyvinvoinnille ja sen johtamiselle. Kestävän työelämän kulmakiviä onkin työhyvinvoinnin tarkastelu kokonaisvaltaisena ja voimavaralähtöisenä ilmiönä. Heikkilä-Tammi toi esille myös työn merkityksen ja tarpeen tuoda esille uusia näkökulmia työn merkityksellisyyskeskusteluun. Yksilöt ja näiden näkökulmat tulisikin huomioida kestävän ja vastuullisen työhyvinvoinnin tutkimuksessa ja käytännössä yhä paremmin. Uutta tietoa työhyvinvoinnista ja työn merkityksestä Suomessa on hankittu muun muassa HYVE 2020 -tutkimushankkeessa, jonka keskeisiin tutkimusteemoihin kuuluvat esimerkiksi johtaminen ja tilat. Työhyvinvointitutkimuksen tulevaisuuden haasteena Heikkilä-Tammi mainitsi muun muassa kansainvälistymisen: työelämän tutkimuksessa on perinteisesti noudatettu länsimaisia näkökulmia työhön, vaikka työtä tehdään nykyään hyvin monikansallisissa ja globaaleissa organisaatioissa, joissa eri kulttuurit ja näkemykset kohtaavat päivittäin.

Paras työelämän etiikka käsittelevä tutkielma palkittiin

EBEN Suomi ry järjestää vuosittain kilpailun ansiokkaalle pro gradu-tutkielmille ja diplomitoille. Kilpailun tulokset julkistetaan tutkimuspäivillä. Kilpailuun ovat voineet tällä kertaa osallistua vuosien 2013 ja 2014 aikana valmistuneet työelämän etiikkaa käsittelevät tutkielmat. Aikaisemmin kilpailu kohdistui yritysetiikka käsitteleviin tutkielmiin ja tänä vuonna teemaa laajennettiin käsittelemään myös julkisorganisaatioiden etiikkaa. Tutkielmia arvioitiin tutkimusongelman merkittävyyden, aiempan tutkimukseen aseoitumisen, empiirisen laadun sekä tulosten oivaltavuuden ja käytännön kontribuution perusteella. Palkintoraadissa olivat mukana professori emerita Salme Näsi (Tampereen yliopisto), yliopis-

totutkija Marjo Siltaoja (Jyväskylän yliopisto ja EBEN Suomi ry:n hallituksen jäsen), Tiina Kurejoki-Henriksson (EBEN Suomi ry hallituksen jäsen) ja raadin sihteerinä toimi KTT Anna Heikkinen (Tampereen yliopisto ja EBEN Suomi ry:n hallituksen jäsen).

Jälleen kerran raadin tehtävä oli haastava, sillä työt olivat mielenkiintoisia ja laadukkaasti toteutettuja. Voittajaksi valittiin Tiina Koivisto Jyväskylän yliopistosta tutkimuksella Esimies työpaikkakiusaajana: positiot ja tarinalinjat kiusattujen työntekijöiden kertomuksissa. Tutkimuksessa tarkastellaan esimiestä työpaikkakiusaajana kiusattujen alaisten näkökulmasta. Tutkimuksen kohdistuminen kiusaamiskäyttäytymiseen tuo käytännön näkökulmasta apua ja työkaluja kiusaamisen tunnistamiseen ja sitä kautta kiusaamisen ehkäisemiseen ja siihen puuttumiseen.

Kilpailussa myönnettiin kunniamaininta Emilia Kaholalle Jyväskylän yliopistosta tutkimuksesta Eettinen organisaatiokulttuuri, esimies-alaisuus ja organisaatioluottamus. Kunniamaininta annettiin erityisen ansiokkaasti toteutetusta kvantitatiivisesta tutkimuksesta. Työn keskeinen tulos on, että eettinen organisaatiokulttuuri lisää luottamusta ja on yhteydessä korkealaatuisiin esimies-alaisuuteisiin. Eettisten toimintatapojen positiivisen vaikutuksen osoittaminen suomalaisessa asiantuntijaorganisaatioissa antaa uusia eväitä organisaatioiden johdolle ja niiden kehittämisestä vastaaville.